Fundargerð 36. fundar flugvirktarráðs

Fundur, haldinn í flugvirktarráði, þriðjudaginn 11. október 2022 í húsakynnum Samgöngustofu kl. 13:00 – 14:30.

Viðstaddir: Jón Gunnar Jónsson (JGJ) frá Samgöngustofu, formaður, Friðfinnur Skaftason (FS), varaformaður, frá samgönguráðuneyti, Hrund Hólm frá MAST, Guðrún Sólveig Ríkarðsdóttir (GSR) frá Tollinum, Jón Pétur Jónsson (JPJ) frá landamæradeild ríkislögreglustjóra, Guðrún Aspelund, sóttvarnarlæknir (ÞG), Sigrún Jakobsdóttir frá Isavia, Þorvarður K. Ólafsson frá Þjóðskrá, Kristín Helga Markúsdóttir (KHM) og Ómar Sveinsson fundarritari frá Samgöngustofu.

Fjarverandi: Úlfar Lúðvíksson (ÚL) lögreglustjóri á Suðurnesjum, Anna Bjarnadóttir (ABB) frá Isavia Júlía Þorvaldsdóttir (JÞ) frá Þjóðskrá, Sigurgeir Ó. Sigmundsson (SOS) frá lögreglunni á Suðurnesjum, Alda Karen Svavarsdóttir (AKS) frá Útlendingastofnun,

Fyrir liggur Dagskrártillaga:

1. Dagskrá
2. Fundargerð
3. Það helsta sem er að gerast í flugvirkt á alþjóðlegum vettvangi
4. Landamæradeild Rls. kynnir EES og ETIAS kerfin
5. TRIP Þjóðskrá
6. Breytingar á lögum og reglum
7. Farið yfir flugvirktaráætlun 2022
8. Flugvirktaráætlun 2023
9. Önnur mál

1. Dagskrá

Dagskrártillaga var samþykkt

2. Fundargerð

Fundargerð síðasta fundar samþykkt

3. það helsta sem er að gerast í flugvirkt á alþjóðlegum vettvangi

KHM frá Samgöngustofu fór yfir það helsta sem hefur verið að gerast í flugvirktarmálum þ.m.t. þing Alþjóðaflugmálastofnunar, sjá fylgiskjöl.

JGJ frá Samgöngustofu, fór yfir nýlegar breytingar á skipuriti Samgöngustofu og kynnti skýrslu Eurocontrol um þróun flugs, sjá fylgiskjöl.

4. Landamæradeild Rls. kynnir EES og ETIAS kerfin

JPJ frá landamæradeild Rls. kynnti kerfin og fór yfir innleiðingu þeirra og stöðu mála. Samráðshópur flugtengdra aðila kemur að málinu og hittist á 3. mánaða fresti. JPJ greindi frá því að kerfið yrði gagnsett í maí 2023 og að nú liggi fyrir frumvarp til nýrra landamæralaga sem eru í samráðsgátt. Nýja kerfið um hafa áhrif á skilvirkni þess og mun fyrst og fremst hafa áhrif á flug frá þriðju ríkjum. Kerfið mun jafnframt hafa áhrif á siglingar og þarft að kynna á þeim vettvangi.

5. TRIP (Traveller identification program) Alþjóðaflugmálastofnunar

ÞKÓ frá Þjóðskrá kynnti síðasta fund TRIP. Sem er árleg ráðstefna en var haldin í fyrsta skipti í 3 ár. Um 500 manns mættu allir frá stjórnvöldum sem gefa út vegabréf og þeir sem skoða þau á landamærum. Sýning var á búnaði. Stuttlega sagt frá EES og ETIAS, engar umræður eða ákvarðanir, fyrst og fremst fræðsla.

6. Breytingar á lögum og reglum

JGJ frá Samgöngustofu bað aðila ráðsins að skoða þau lög og reglur sem snúa að málaflokknum hjá hverjum fyrir sig þannig að hægt væri að uppfæra lista í flugvirktaráætlun.

7. Flugvirktaráætlun 2022

JGJ formaður ráðsins bað aðila ráðsins að skoða hver fyrir sig hvað kemur fram í áætluninni og hvort þurfi að uppfæra eitthvað.

8. Flugvirktaráætlun 2023

Í framhaldi af lið sjö bað formaður ráðsins félaga þess að fara yfir skjalið, athuga með lög og reglur, hlutverk og tengiliði. Einnig þyrfti að fara yfir viðbót 29 við viðauka 9 og var ritari beðin um að dreifa aftur gögnum þar að lútandi. Skipunartími að renna út.

9. Önnur mál

HH frá MAST fór yfir stöðu mála varðandi flutninga á gæludýrum og mismunandi reglur um hann. Hjá sumum flugrekendum er heimilt að vera með gæludýr í farrými á meðan önnur flytja þau einungis í lest. Þegar farþegi er með gæludýr með sér þá kemur það fyrir að farið er framhjá landamæraeftirliti. Það séu ýmis atriði sem þurfi að athuga s.s. samskipti flugrekanda, flugvalla og MAST.

Næsti fundur verði haldinn þann 15. nóvember kl. 13:00 Samgöngustofu.

Samgöngustofa

Fundur Flugvirktarráðs 11. október 2022

Jón Gunnar Jónsson

Samferða

Framtíðarstefna 2021-2024

Samgöngustofa stuðlar að öruggum samgöngum fyrir öflugt íslenskt samfélag. Samgönguöryggi á Íslandi er framúrskarandi og eins og best gerist hjá öðrum þjóðum.

Stefnuáherslur

2021 - 2024

stefna.samgongustofa.is

Skipurit

frá 1. júlí 2022

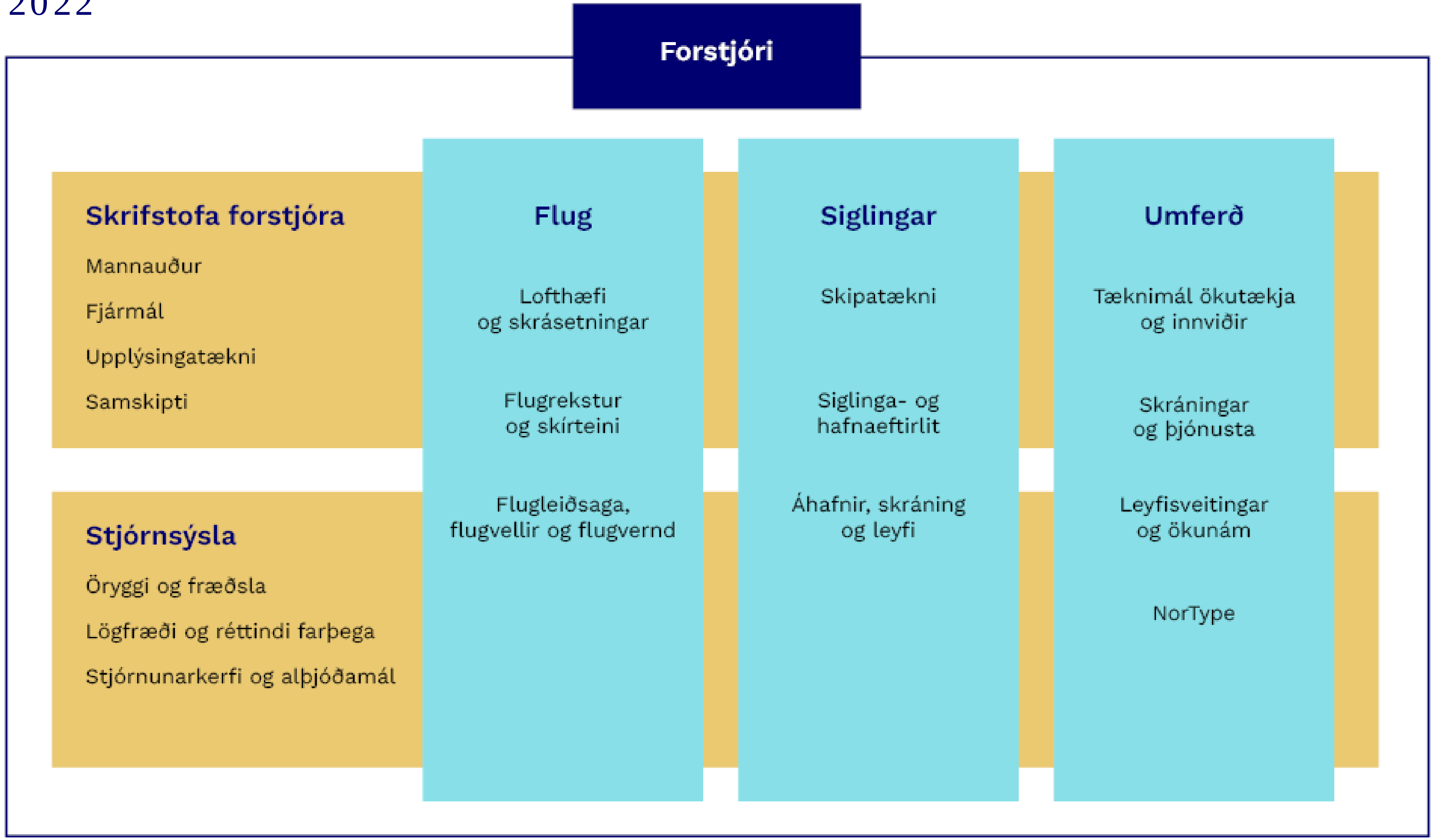

Þróun flugs í Evrópu 2022 samkvæmt Eurocontrol

CURRENT SITUATION COMPARED TO THE LATEST EUROCONTROL TRAFFIC SCENARIOS

- The last EUROCONTROL Traffic scenarios have been published on 6 April 2022.
- Since **the beginning of September**, network traffic (flights) is at **87% of 2019** levels, below the base scenario.
- On a year to date basis, network traffic in 2022 stands at **82**% of 2019.

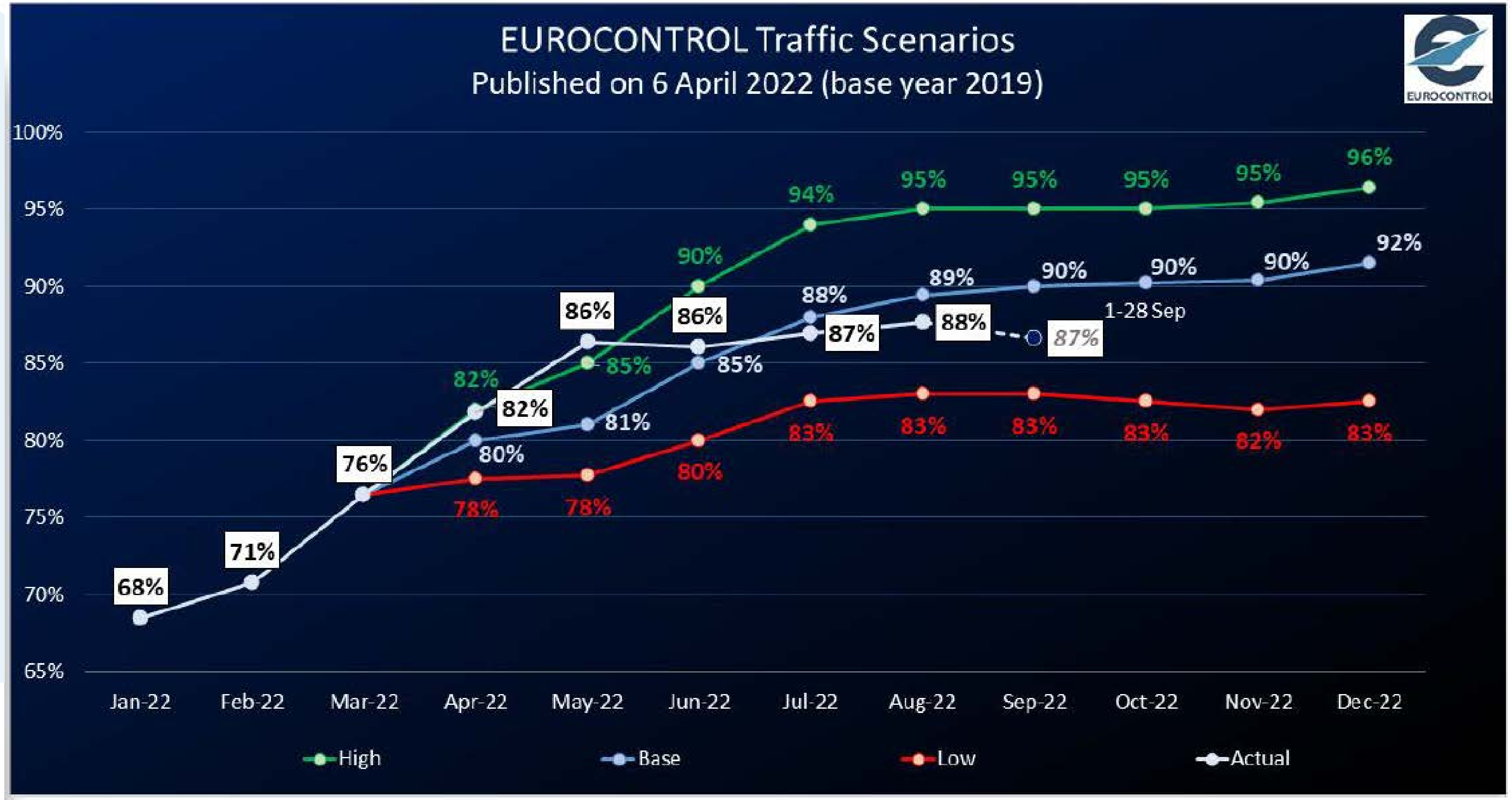

Eurocontrol On-Time Performance

COVID-19 caused a massive drop in traffic on both sides of the Atlantic – and also created new challenges in terms of handling passenger flows while enforcing COVID related protective measures. The recovery was quicker in the U.S. than in Europe, mainly due to the market there being mostly domestic rather than international. By 2022, traffic in both regions had widely recovered to above 85% of pre-pandemic levels but on time performance (OTP) differed notably.

The graphic on the left shows the evolution of flights arriving no later than 15 minutes after the scheduled time (OTP15). Historically, OTP15 in the U.S. (in red) showed more stable behaviour than in Europe up to 2022, ranging between 79% and 85%. In Europe it varied more, from 74% to 88%. For 2022, the U.S. has seen a stable situation with monthly OTP15 ranging between 73% and 77%. This in sharp contrast to Europe where the summer has been turbulent. Monthly OTP15 fell from 84% at the beginning of the year to 55% in July. Reports of staff shortages and industrial action across the industry (airlines, airports, baggage handlers and ATC) regularly made the headlines. These issues contributed to unacceptably high delays, flight cancellations and uncertainty for passengers.

Delays can be further classified as "primary" (directly attributable to the flight) or "reactionary" (originating from earlier flights: of this aircraft, for this crew, or these passengers). A high share of reactionary delay shows that the air transport network is more sensitive to disruptions and doesn't have enough buffers in the schedules to compensate for variations in operations. In the U.S., this sensitivity decreased at the beginning of the pandemic, but then rose throughout 2022 to reach almost pre-pandemic levels. In Europe, there was a more moderate improvement in 2020/21, followed by a substantial increase in the reactionary delay share during the first half of 2022 which suggests that the air transport system was less and less able to accommodate the increase in demand, particularly in the summer of 2022

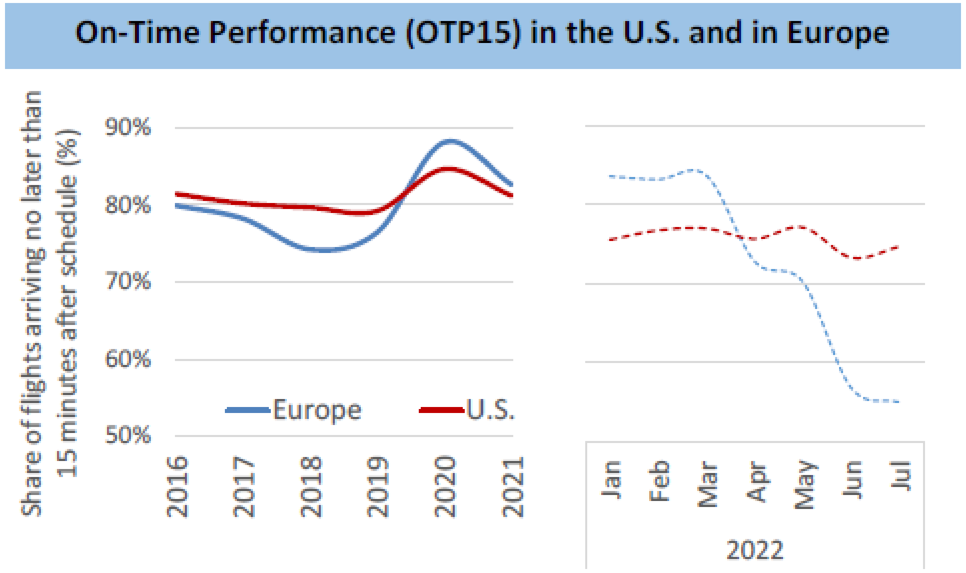

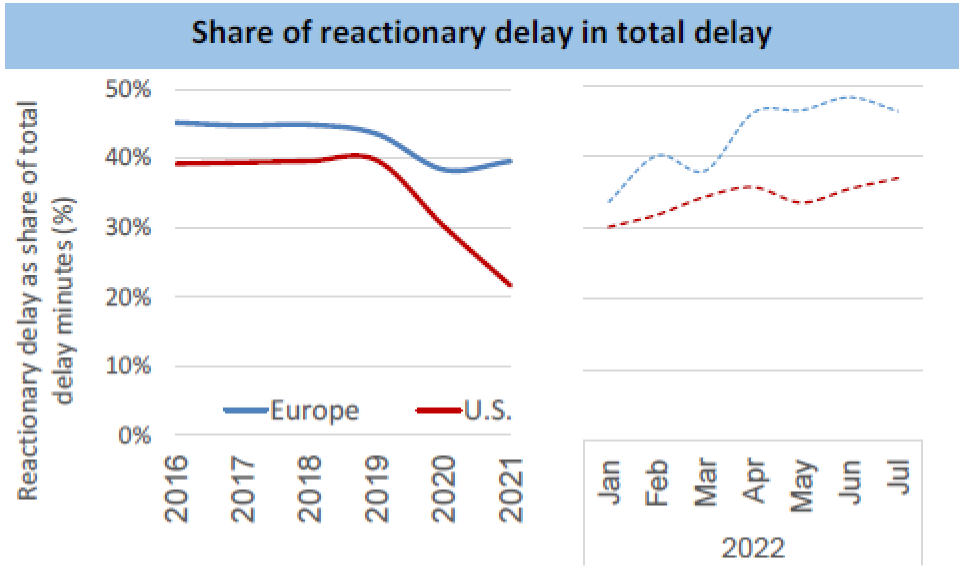

EN- ROUTE ATFM DELAYS

- Average en-route ATFM delays over the last week (22-28 Sept.) have been significantly below the levels of the week before. They are below 2019 levels too (see next slide).

- Previous week (15-21 Sept.) was affected by an ATC strike in France (16 Sept.) as well as Weather disruptions in the Canaries, which hindered the weekly average.

- Major contributors over the last 7 days: **Germany** (42% of all en-route ATFM delays), **France** (18%), **Hungary** (8%), **Serbia & Montenegro** (6%), **Spain** (5%) and **UK** (4%).

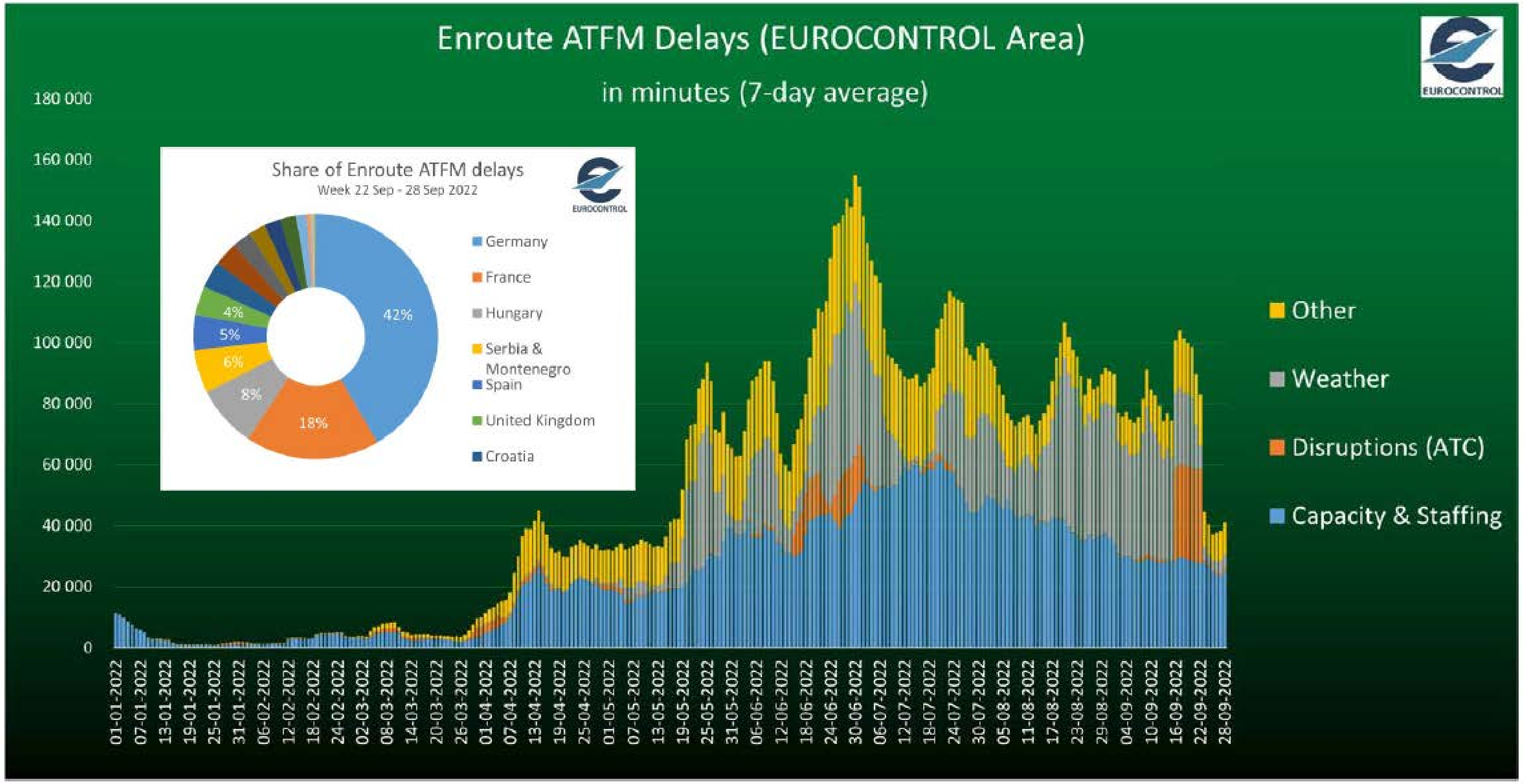

Samgöngustofa

Flugvirktarráðsfundur 11. október 2022

Kristín Helga Markúsdóttir, framkvæmdarstjóri stjórnsýslusviðs

ICAO ASSEMBLY 27. september – 7. október 2022

Plenary session

- Sigurður Ingi Jóhannsson, innviðaráðherra með ræðu
- Ísland í framboði til setu á Icao ráðinu (council)
- Ísland hlaut kosningu í ráðið 1. október. Seta til þriggja ára.
- Samstarf innan NORDICAO
- Facilitation
- Umhverfismál fyrirferðamikil
- Rússland missti sæti í ráðinu

Executive committee HLCC

- High-level Conference on COVID-19 (HLCC 2021) sem var haldin sem fjarfundur 12. – 20. október 2021

Niðurstöður Assembly:

- 1. Urges Member States to consider the **harmonization** of the **various measures** to allow **mutual recognition** and trust information shared regarding COVID-19 status of travelers among the States, taking into consideration data protection prescripts applicable in States;
- 2. Urges Member States to **communicate public** health-related entry requirements to the travelling public and all stakeholders in the aviation community in a **timely manner**, and regularly assess the possibility of eminent public health threats and promptly apply contingency measures;
- 3. Requests Member States to endeavour to **integrate** the **verification of digital and non-digital health proofs** for border crossing in order to facilitate the validation of deployed health credentials into their inspection systems, to the extent possible, noting that for some States, verification of health proofs is not always undertaken at border control points;

Executive committee

- 4. Urges Member States to adopt a **policy of mutual recognition of health proofs**, and an appropriate regulatory framework that considers all data protection and privacy requirements for use of health proofs for travel and incorporates appropriate safeguards;
- 5. Requests Member States to promote global **interoperability** in all passenger processing efforts, whether involving manual or automated processes or some combination thereof;
- 6. Requests Member States to support the development and implementation which, as well as **of innovative non-contact technologies and technological equipment** acilitating air travel, can mitigate the spread of communicable diseases;
- 7. Requests Member States to support **vaccination certificates in line with the WHO recommendations** and these vaccination certificates, when issued digitally, should be interoperable, taking into account the specifications of the ICAO Technical Report Visible Digital Seal for non-constrained environments (VDS-NC), and other interoperable formats from regional or global intergovernmental bodies, or internationally recognized organizations;

Executive committee

- 8. Requests Member States requesting **health-related documentation** or contact details to consider developing **health digital platforms** taking into account non-digital options where passengers can lodge all relevant details and apply to obtain a notification of approval to travel by the States of destination and transit;
- 9. Urges Member States to conduct comprehensive **risk assessments** considering their contextual factors, risk tolerance and the practical application in aviation of the public health related Annex 9 provisions;
- 10. Urges Member States to implement multi-sector communication, **coordination and collaboration** between all relevant stakeholders including industry in the **development of a national aviation plan in preparation for an outbreak of a communicable disease posing a public health risk**, and to ensure coordination and harmonization between the various State actors responsible for management of public health emergencies;

Executive committee

- 11. Urges Member States to **ensure coordination between civil aviation and health authorities** to allow a seamless implementation of relevant health-related Annex 9 — Facilitation provisions, taking into account a multi-layered risk based approach to establish their health measures;
- 12. Requests ICAO to collaborate with relevant international organizations and industry to develop a **crisis response framework for future health-related** crises that draws on the Council Aviation Recovery Taskforce (CART) recommendations and guidance, Collaborative Arrangement for the Prevention and Management of Public Health Events in Civil Aviation (CAPSCA) guidance, industry best practices, integrated risk management approaches, States' responses and lessons learnt from COVID-19 that would enable the international aviation community to rapidly respond to a health-related crisis;

Executive committee

- 13. Requests ICAO to continue work towards **interoperable long-term solutions that use digital travel documents** and health-related credentials established by States, taking into account existing solutions and global limitations; and
- 14. Requests ICAO to continue to monitor new developments and collaborate with relevant stakeholders to further develop **the guidance material** supporting the implementation of the health-related provisions of Annex 9 - Facilitation

Facilitation

Vinnupappírar í FAL – 35 talsins:

- ICAO Traveller Identification Programme (TRIP) Stragety and ICAO Public Key Directory (PKD)
- FAL WP/76 : Building a resilient framework for future outbreaks. Following discussions, the Committee supported the development of an **outbreak framework** and associated toolkit. The Committee requests the Council to **ensure sustainable funding** mechanisms and **resources** are available to support **CAPSCA**, and the Facilitation programmes.

Facilitation

- WP/77 sem var kynntur af Íslandi: , emphasizes that it is important that ICAO take the necessary measures to ensure that the **legal and practical framework is in place** as soon as possible, and proposes that the Facilitation Panel (FALP) meet on a more regular basis.
- Kjarni vinnupappírsins: post-pandemic passenger journey by air travel, will be as safe, accessible, welcoming and seamless as possible

Assistance for victims of aviation accidents and their families

Resolution 13/1: Assistance to victims of aviation accidents and their families

- Aðildarríki hvött til að setja lagaramma – 19. gr. nýsamþykktra laga um loftferðir nr. 80/2022; viðbragðsáætlun vegna flugslysa
- Úr grg. með frumvarpinu:
- Nýtt ákvæði um viðbragðsáætlun vegna flugslysa. Alþjóðaflugmálastofnunin hefur um árabil mælst til þess að ríki heims beiti sér fyrir samræmdum viðbrögðum og aðstoð við þá sem slasast eða farast í flugslysum og aðstandendum þeirra.

Accessibility in aviation

Accessibility in aviation

- WP/79: reports that there is a need to **identify** and **eliminate obstacles and barriers that limit the access to air transport by persons with disabilities**, and presents a draft new Resolution on accessibility of air transport to persons with disabilities and persons with reduced mobility, for adoption by the assembly. Following discussions, the Committee emphasized the need to include the consideration of safety matters in the future work on accessibility and the importance of State compliance with relevant Annex 9 SARPs in this area.

Accessibility in aviation

Accessibility in aviation WP/79:

Assembly:

Resolves that dignity and non-discrimination are universal rights that apply to all persons, including persons with disabilities and persons with reduced mobility traveling by air;

Resolutions

Áhersla lögð á flugvirktaráætlanir ríkja.

Innleiðing TRIP

Aðgerðir í tengslum við ICAO Public Key Directory (PKD)

Niðurstaða af Symposium on Assistance to Aircraft Accident Victims and their Families (1-3 December 2021).

Uppfærsla á eldri resolutions í flugvirktarmálum – til að viðhalda verkefnum í FAL.

ICAO Assembly

- Helstu niðurstöður (resolutions) af þinginu þóttu góðar, þ.e. að helstu markmið samtaka Evrópuþjóða innan ECAC hafi náð fram að ganga.
- Svo þarf að vinna að þeim markmiðum innan ICAO og hjá aðildarríkjum og fylgja eftir.

Ríkislögreglustjóri
National Commissioner of the Icelandic Police

11. október 2022

Kynning RLS á flugvirktarráðsfundi

-Um innleiðingu á EES og ETIAS

Forsaga- Breytt landslag - Áskoranir

- **Schengen-samstarfið** hefur verið undir miklum þrýstingi á undanförnum árum en árið 2015 markaði ákveðin tímamót.
- Áhrif í Evrópu.
  - Fordæmalaust flæði flóttamanna í Evrópu.
  - Aukin öryggisógn vegna hryðjuverka m.a. í Frakklandi, Belgíu og Þýskalandi.
  - Mörg Schengen ríki tók upp tímabundið eftirlit á innri landamærum.
- Áhrif á Íslandi
  - Fordómalaus fjölgun í umsóknum um alþjóðlega vernd.
  - Hækkað viðbúnaðarstig gagnvart hryðjuverkaógn.
  - Aukið álag á landamærastöðvum.
  - Mikil aukning umferðar um innri og ytri landamæri á lofti og sjó.
  - Helsta aukningin í Flugstöð Leifs Eiríkssonar.
  - Áhrif heimsfaraldursins á farþegaflutninga á milli landa
- Margar aðgerðir framkvæmdar til að mæta þessum áskorunum, s.s. með styrkingu Frontex, aukið eftirlit á ytri landamærum, o.fl.

SMART BORDERS

- Árið **2008** komu fram fyrstu tillögur að **“Smart Borders”** pakka ESB.
- Í apríl **2016** gaf framkvæmdastjórn ESB út skýrslu um styrkari og snjallari upplýsingakerfi vegna landamæra- og öryggismála (*e. Communication on Stronger and Smarter Information Systems for Borders and Security*).
  - Í skýrslunni er fjallað um leiðir til að **styrkja stjórnun ytri landamæra Schengen-svæðisins** og þannig innra öryggi svæðisins með því að efla tækni- og öryggismál.
- Fylgt eftir með því að skipa nefnd háttsettra embættismanna til að útfæra tillöguna nánar (*High Level Expert Group on Interoperability*) sem gaf út lokaskýrslu í maí **2017**.
- **Niðurstaðan sú að bæta þyrfti verulega virkni fyrirliggjandi kerfa, búa til ný kerfi og tryggja samhæfingu þeirra.**
- **Tvö ný grundvallarkerfi** samstarfsins – og þar að auki þyrfti að **tryggja rekstrarsamhæfingu** kerfanna.
  - Entry/Exit System (EES)
  - ETIAS
  - Interoperability

Meginmarkmið snjalllandamæra

- Er ætlað að **tryggja öruggari og skilvirkari framkvæmd** landamæraeftirlits á ytri landamærum.
- **Styrkja löggæsluyfirvöld** í baráttunni við alvarlega glæpi og hryðjuverkastarfsemi.
- Gengur út á það að **nútímavæða landamæravörslu** með nýjum upplýsingakerfum og tækniútfærslum.
- Styðja við **sjálfvirknivæðingu.**
- **Notkun lífkennaupplýsinga** mun gegna lykilhlutverki við þróun á nýrri tækni við landamæraeftirlit og lögreglurannsóknir sem ná yfir landamæri.
- Með aðild Íslands að Schengen samstarfinu þá hvílir sú **skylda á íslenskum stjórnvöldum** að innleiða „*snjalllandamæri*“.

Stjórnskipulag vegna innleiðingar á Smart Borders

Stýrihópur Smart Borders

Jón Pétur Jónsson (RLS)

- Kjartan Ólafsson (DMR)
- Ragna Bjarnadóttir (DMR)
- Sveinn Bragason (DMR)
- Sigríður Björk (RLS)
- Halldór Halldórsson (RLS)
- Guðmundur A. Jónsson (RLS)
- Gunnar Haukur Stefánsson (RLS)
- Sigurgeir Ó Sigmundsson (LSS)

Fjármál

Halldór Halldórsson (RLS)

- Árni Gíslason (DMR)
- Bergur Sigurjónsson (DMR)
- Dröfn Guðmundsdóttir (RLS)
- Jón Pétur Jónsson (RLS)

Samræming

Gunnar Haukur Stefánsson (RLS)

- Birgir Sigurðsson (RLS)
- Ingi Skúlason (RLS)
- Eva S. Óskarsdóttir (RLS)
- Guðbjörg Rósa (RLS)
- Hilmar Kristjánsson (RLS)
- Trausti Bragason (UTL)
- Rene Adrian (ráðgjafi)

Lög og reglur

Eva S. Óskarsdóttir (RLS)

- Tanja Jóhansdóttir (DMR)
- Ester Inga Sveinsdóttir (UTL)
- Magnús Salvarsson (UTL)

Tæknileginr innviðir

Gunnar Haukur Stefánsson (RLS)

- Birgir Sigurðsson (RLS)
- Guðmundur A. Jónsson (RLS)
- Ingi Skúlason (RLS)
- Deloitte (rágjafi)

Innleiðing búnaðar (EES)

Gunnar Haukur Stefánsson (RLS)

- Ingi Skúlason (RLS)
- Guðmundur Karl Gautason (ISAVIA)
- Þorsteinn A. Ásgrímsson (ISAVIA)
- Arngrímur Guðmundsson (LSS)

Ferlar/Verklag og þjálfun

Guðbjörg Rósa (RLS)

- Tjörvi Einarsson (RLS)
- Marteinn Ibsensson (LSS)

ETIAS

Hilmar Kristjánsson (RLS)

- Sólberg Bjarnason (RLS)
- Þorsteinn Gunnarsson (UTL)
- Kjartan Ólafsson (DMR)
- Jón Pétur Jónsson (RLS)
- Eva S. Óskarsdóttir (RLS)
- Gunnar Haukur Stefánsson (RLS)

SBIS Útboð

Jón Pétur Jónsson (RLS)

- Gunnar Haukur Stefánsson (RLS)
- Hafdís V. Freysdottir (RK)
- Halldór Halldórsson (RLS)
- Rannveig Þórisdóttir (RLS)
- René Dan Adrian (ráðgjafi)

SIS II / VIS / Eurodac

Birgir Sigurðsson (RLS)

- Trausti Bragason (UTL)
- Sólberg Bjarnason (RLS)

Innleiðing í íslenska löggjöf

- **Frumvarp til laga um landamæri**
  - **3. gr. - Orðskýringar.**
    - Nýjar orðskýringar, m.a. ferðaheimild og sameiginlegt auðkennasafn
  - **10. gr. – Ferðaheimild til farar yfir ytri landamæri Schengen-svæðisins**
  - **11. gr. – Ferðaupplýsinga- og ferðaheimildakerfi**
    - Um ábyrgð RLS á rekstri íslenska hluta ferðaupplýsinga- og ferðaheimildakerfisins
    - RLS tryggir að tilteknir aðilar hafi viðeigandi aðgang að kerfinu.
    - RLS skal starfrækja ETIAS-landsskrifstofu.
  - **14. gr. – Komu- og brottfarareftirlit**
    - M.a. um skyldu útlendings til að hafa gilda ferðaheimild.
  - **16. gr. – Komu- og brottfararkerfi**
    - Skráning upplýsinga.
    - RLS skal tryggja að tilteknar aðilar hafi viðeigandi aðgang að kerfinu.
    - RLS skal einnig tryggja þar til bærum yfirvöldum aðgang að gögnum í sameiginlega auðkennasafninu.
  - **17. gr. – Skyldur flutningsaðila**
    - Bætist við skylda þeirra til að kanna hvort farþegi hafi gilda ferðaheimild.
  - **20. gr. – Skráning og vinnsla persónuupplýsinga**
    - Heimild til vinnslu persónuupplýsinga, m.a. þeirra sem teljast viðkvæmar að því marki sem slík vinnsla telst nauðsynleg við framkvæmd laganna.
    - Heimild tiltekinna yfirvalda til að skiptast á persónuupplýsingum að því marki sem nauðsynlegt er til að þau geti sinnt lögbundnu hlutverki sínu.
    - Lög um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga og lög um vinnslu persónuupplýsinga í löggæslutilgangi.
  - **21. gr. – Refsiábyrgð**
    - Í 2. mgr. heimild til að gera stjórnanda farartækis sekt sem flytur útlending til landsins m.a. án gildrar ferðaheimildar.
  - **22. gr. – Kæruheimildir og aðgangur að gögnum**
    - Heimild til að kæra ákvörðun landsskrifstofu um synjun, ógildingu eða afturköllun ferðaheimildar.
  - **23. gr. – Reglugerðir,** m.a.:
    - Um ETIAS ferðaheimildakerfið (d-liður 1. mgr.)
    - Um hlutverk og ábyrgð miðlægrar aðgangsstöðvar (e-liður 1. mgr.)
    - Um skilgreiningu á lögbærum yfirvöldum og aðgangsheimildir þeirra (f-liður 1. mgr.)
    - Komu- og brottfararkerfið (g-liður 1. mgr.)
    - Um samvirkni upplýsingakerfanna og samkeyrslu þeirra (j-liður 1. mgr.)
    - Um starfshætti og málsmeðferð landsskrifstofu ferðaheimildakerfisins (d-liður 2. mgr.)
    - Um kæruheimild, aðgang að gögnum og málsmeðferð hjá kærunefnd útlendingamála (m-liður 2. gr.)

Komu- og brottfararkerfi (Entry/Exit System (EES))

- ***Reglugerð (ESB) 2017/2226 um Entry/Exit kerfið (EES)***
- **EES er ætlað að skrá komu og brottfarir þriðja ríkis borgara í stuttri dvöl og fara um ytri landamæri Schengen-svæðisins, og nær bæði til þeirra sem eru áritunarskyldir og þeirra sem eru undanþegnir áritunarskyldu.**
- Megintilgangurinn með kerfinu er að koma upp **sjálfvirknivæðingu við útreikning á tímalengd dvalar** útlendinga á Schengen-svæðinu og þannig auka gæði landamæraeftirlits.
  - Útreikningur dvalar verður áreiðanlegri og gerir mögulegt að **bera kennsl á þá sem dvelja í ólögmætri dvöl** á Schengen-svæðinu.
  - Auðveldar löggæsluyfirvöldum að **rekja ferðaleiðir** manna sem grunaðir eru um **alvarleg brot og hryðjuverk.**
  - Spornar gegn því að menn villi á sér heimildir og noti fölsuð ferðaskilríki.
- Núverandi áætlun gerir ráð fyrir að kerfið verði gangsett í **maí 2023.**
- Miðlæga kerfið verður rekið af Evrópustofnun um rekstur stórra upplýsingakerfa á svæði frelsis, öryggis og réttlætis (eu-LISA) en **öllum aðildarríkjum ber að koma upp viðeigandi búnaði á öllum landamærastöðvum og aðlaga landskerfi sín að kerfinu**.

Aðrar helstu breytingar sem tengjast innleiðingunni

1. **Nýtt landamærakerfi verður innleitt 2022**
   - Upplýsingatæknikerfi
   - Sjálfvirknibúnaður
2. **Breytingar á innviðum í flugstöð Leifs Eiríkssonar**
   - Tímalína
   - Nýjar sjálfsafgreiðslustöðvar (Kiosk og hlið)
   - Nýr komusalur
   - Breytingar á brottfararsal
3. **Breytingar á öðrum landamærum**
   - Aðrir **alþjóðaflugvellir** (Reykjavík, Akureyri og Egilsstaðir)
   - **Hafnir** (30 skilgreindar Schengen-hafnir)
   - **Færanlegar landamærastöðvar** (landamærabíll; landamæratöskur)

Nýtt landamærakerfi – tenging við EES

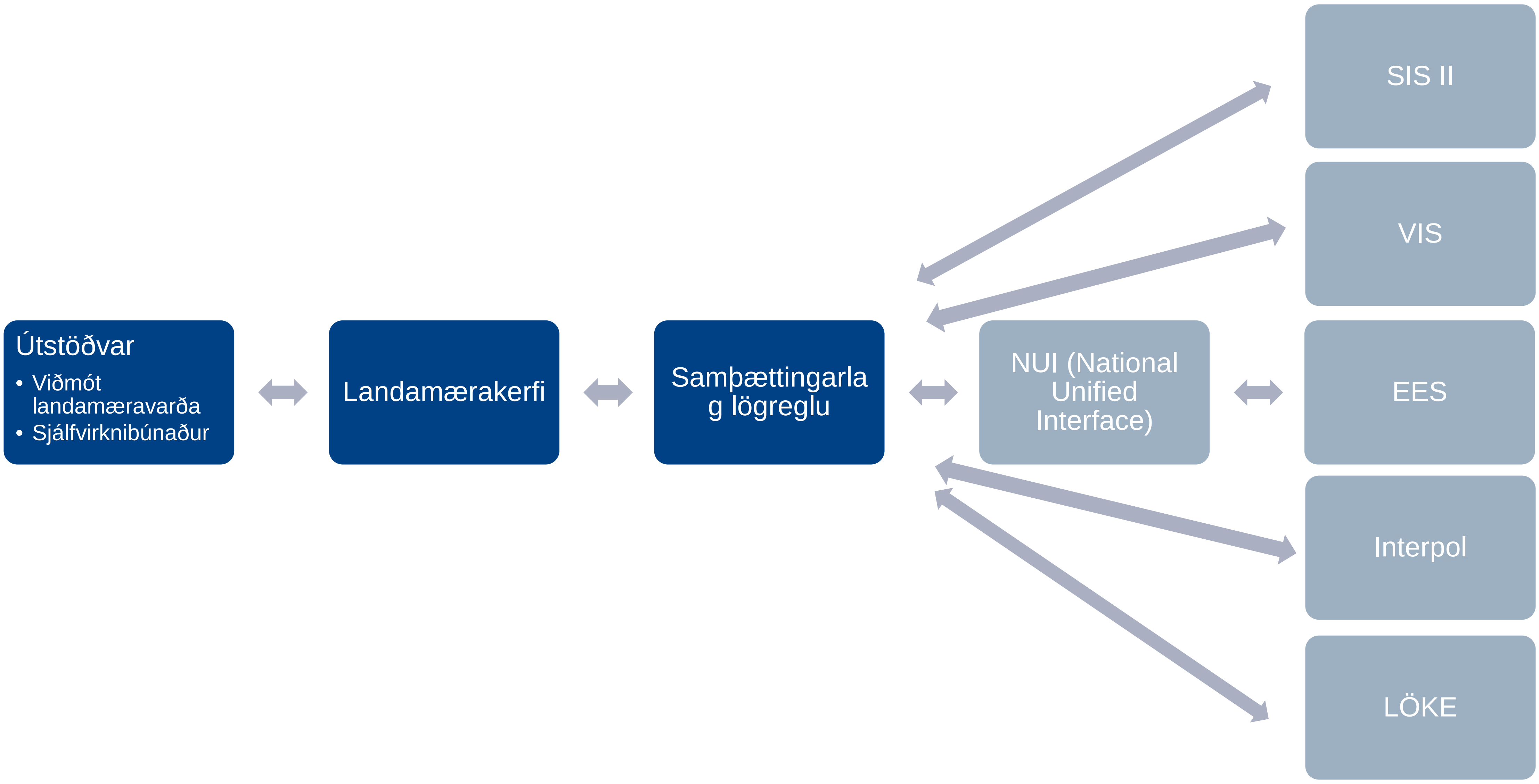

Nýr búnaður – Sjálfsafgreiðslustöðvar („kioskar“)

Nýr búnaður – ABC hlið

- Vegabréfaskanni við inngang
- Myndavél við útgang

Flugstöð Leifs Eiríksson – Nýbygging fyrir komulandamæri

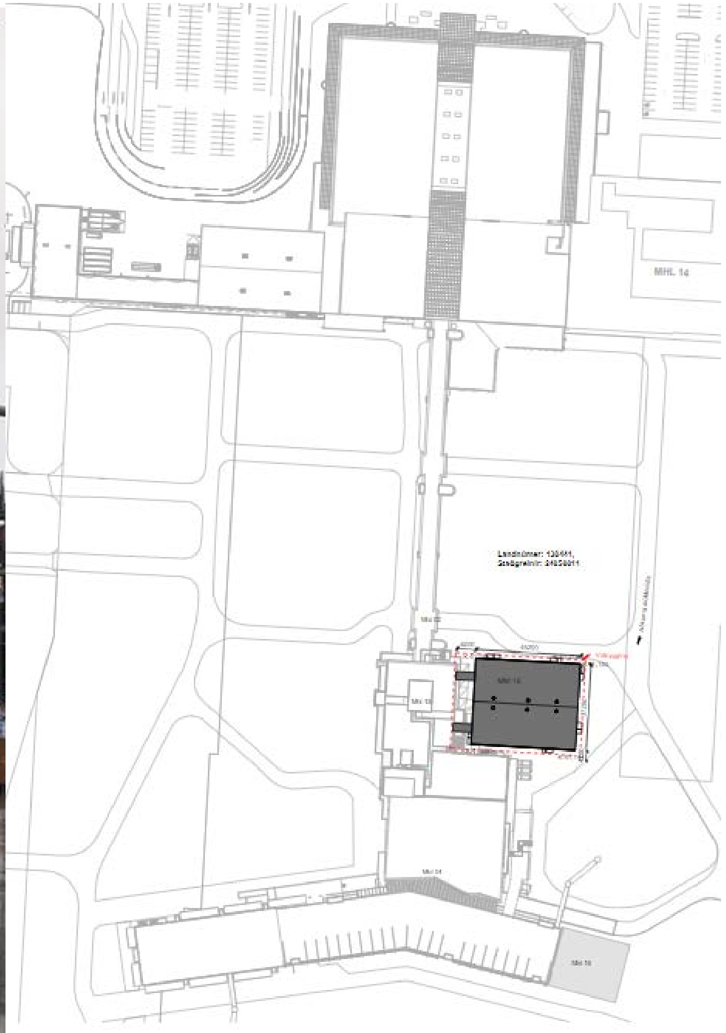

Flugstöð Leifs Eiríksson - Flæði farþega - komulandamæri

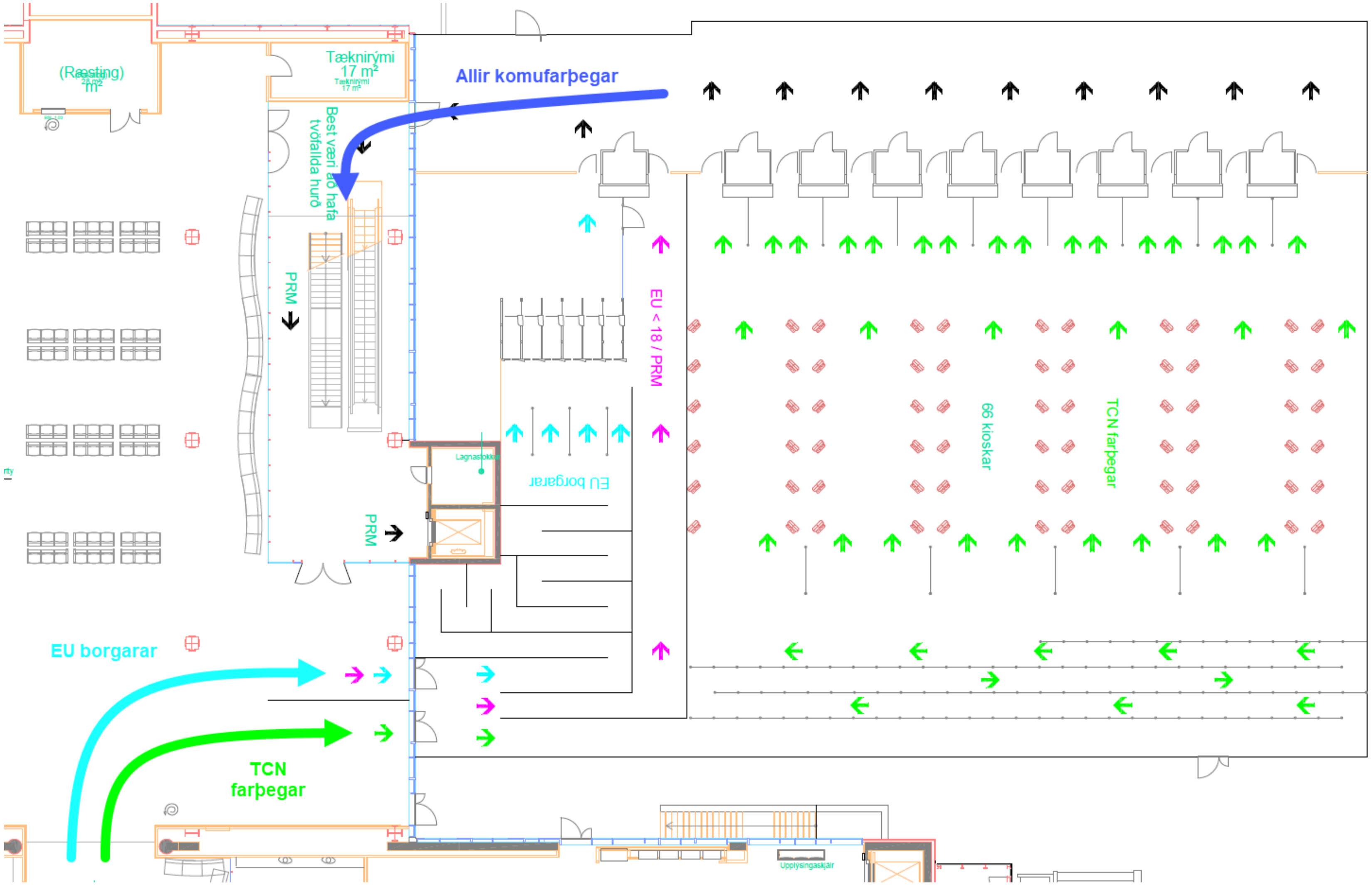

Hvað er EES og fyrir hverja

Kerfið safnar/skráir og miðlar

EES kerfið safnar

Dagsetningu og
staðsetningu komu og
brottfarar

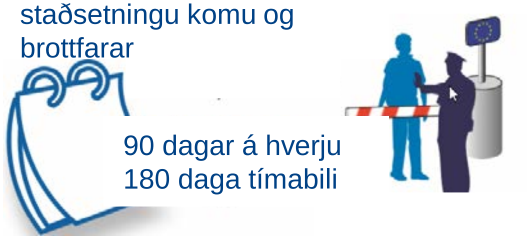

90 dagar á hverju
180 daga tímabili

EES kerfið skráir

EES kerfið kemur í stað

Hverjir verða skráðir

Borgara utan Schengen
samstarfsins

Sérstök ákvæði um
undanþágur

Hvað gerist á landamærum

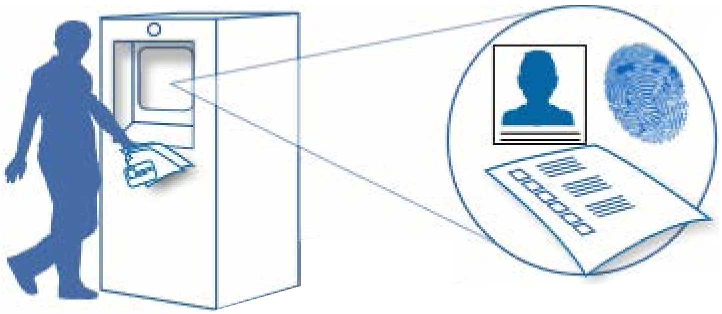

Ferðamenn geta notað sjálfsafgreiðslustöðvar þar sem þeir framvísa ferðaskilríkjum, mynd af fingraförum og andlitsmynd er tekin

Gögnin eru keyrð saman við gagnagrunna löggæslu s.s. SIS og Interpol SLTD

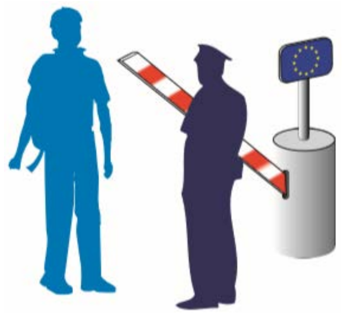

Á grunni gagna geta yfirvöld meinað viðkomandi för inn á Schengensvæðið.

Einnig ber þeim að bregðast við ef dvöl innan svæðis er ekki í samræmi við heimildir, s.s. dvöl lengur en áritun heimilar

Áskoranir fyrir Ísland

- **Innleiða þarf EES reglugerðina í íslenskt lagaumhverfi.**
  - **Frumvarp til laga um landamæri**
    - **EES-reglugerð**
- **Nýtt landamærakerfi** innleitt samkvæmt kröfum og reglum.
  - Tryggja að **högun landamærakerfis** mæti breyttum kröfum.
  - Tryggja að **uppsetning á nýjum hugbúnaði og vélbúnaði** mæti breyttum kröfum.
- Aukin krafa um **þátttöku í hagsmunagæslu/samstarfi**.
  - **Tæknilegs** eðlis.
  - Vegna **búnaðar** á landamærastöðvum.
  - Vegna **breytinga á framkvæmd**.
- Högun landskerfa, hýsing á netþjónum, kerfisstjórn, skilgreina ábyrgt stjórnvald og fl.
- Tryggja **nauðsynlegan búnað** á allar skilgreindar landamærastöðvar.
- Tryggja **samræmingu og samstarf hagsmunaðila** við innleiðingu.
- Tryggja nauðsynlega **sérfræðiþekkingu** vegna innleiðingar.
- Tryggja nauðsynlega **þjálfun landamæravarða og lögreglumanna** sem sinna eftirliti innan svæðis.
- Síðast en ekki síst að **tryggja fjármögnun verkefnisins**.

Sérstakar áskoranir á Keflavíkurflugvelli

- **U.þ.b. 95% af flugumferð** fer í gegnum Flugstöð Leifs Eiríkssonar. (FLE)
- Gert ráð fyrir því að **meðalafgreiðslutími 3ja ríkis borgara fari úr 24 sek. í 120 sek**.
- Frumgreining sýnir að setja þurfi upp um a.m.k. **60 „kioska“/sjálfafgreiðslustöðvar** þar sem einstaklingar geta skráð sig inn sjálfir á landamærastöð og leggja til fingraför og andlitsmynd.
- Hefur gífurleg **áhrif á innviði** flugstöðvarinnar.

Hvað er ETIAS-ferðaheimildakerfið?

- ***Reglugerð (ESB) 2018/1240 um að koma á fót evrópsku ferðaupplýsinga- og ferðaheimildakerfi (ETIAS-ferðaheimildakerfinu)***

- ETIAS er heiti á **ferðaheimildakerfi** fyrir ferðalög þeirra þriðju ríkisborgara sem eru **undanþegnir vegabréfsáritunarskyldu** inn á Schengen-svæðið.
- Breytingin veldur því að nú þurfa t.d. **Bandaríkjamenn, Kanadabúar, Bretar** o.fl. að vera búnir að verða sér úti um ETIAS-ferðaheimild **áður** en þeir ætla sér að ferðast inn á Schengen-svæðið.
- ETIAS ferðaheimild gildir í **3 ár,** eða til enda gildistíma ferðaskilríkja ef það rennur út áður.
- Með tilkomu ETIAS er **skylda á flytjendur** að hafa gengið úr skugga fyrir byrðingu að farþegar hafi fengið útgefna ETIAS-ferðaheimild.
- ETIAS-ferðaheimild **veitir þó ekki sjálfkrafa heimild** fyrir komu inn á Schengen-svæðið – sú ákvörðun verður enn **á valdi landamærayfirvalda** á landamærastöðvum.

Gangverk ETIAS umsókna (einfölduð mynd)

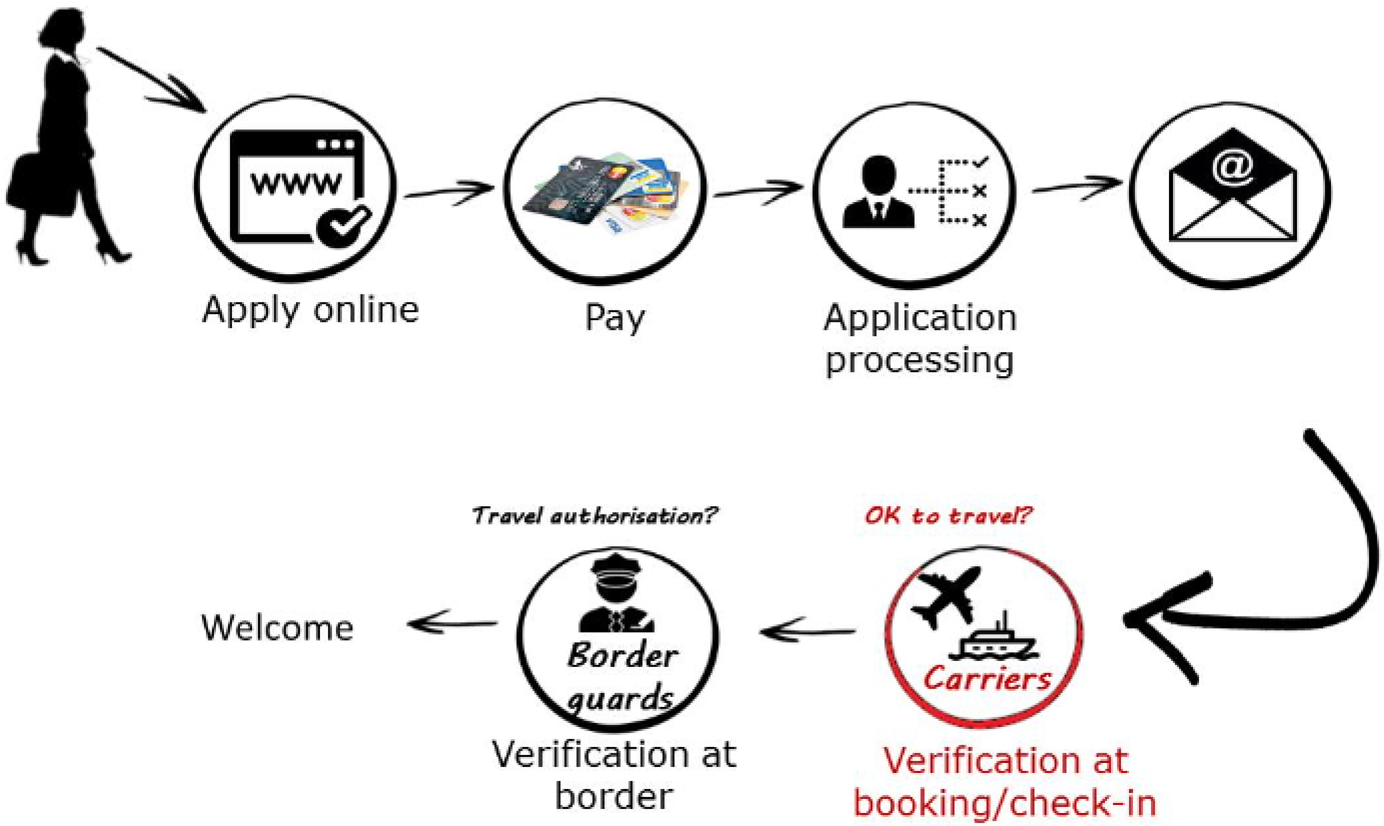

Sjálfkrafa vinnsla umsókna

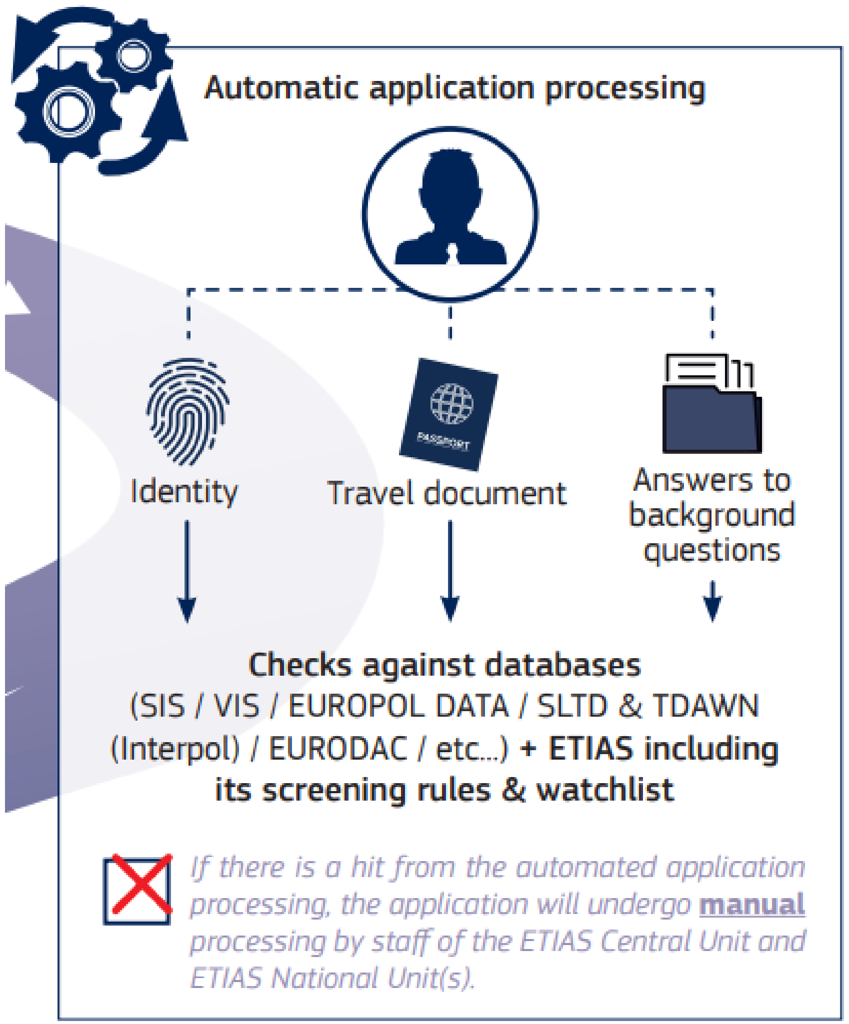

Verkefni ETIAS-landseiningar

- Aðildarríkin þurfa öll að setja upp sérstaka **ETIAS-landseiningu**
  - Verkefni ETIAS-landseiningar er að mestu leyti yfirferð og ákvarðanataka á ETIAS-umsóknum.
    - Einnig ógildingu og afturköllun á veittum ferðaheimildum
    - Svo önnur umsýsluverkefni s.s. leiðréttingar og eyðing gagna, persónuvernd, tölvumál o.fl.
  - Gerum ráð fyrir **5-6 stöðugildum** á Íslandi.
  - Verkefnin verða mest unnin í **miðlægu ETIAS-kerfi** sem er hannað af ESB (eu-LISA)
- **Ákvarðanataka ETIAS-landseiningar er að meta hvort dvöl umsækjanda á Schengen-svæðinu er talin hafa í för með sér öryggisáhættu, hættu á ólöglegri dvöl eða faraldursáhættu.**
  - Felur í sér samskipti við aðrar ETIAS-landseiningar, önnur stjórnvöld innanlands, Europol.
- Réttur umsækjanda til að fá svar **innan 96 tíma**.
  - Samþykki, höfnun eða beiðni um að útvega frekari gögn.
- Flestar umsóknir (ca. 95%) **afgreiðast sjálfkrafa rafrænt** á nokkrum mínútum, án aðkomu miðlægu eða landseininga.
- **Miðlæga einingin** sannprófar m.a. sértæku áhættuvísana, gátlistann, upplýsingar úr hinum kerfunum, gögn Europol, o.fl. og skal ekki taka meira en 12 klst. eftir móttöku umsóknar.

Frumvarp til laga um landamæri

- ETIAS-landseining staðsett innan RLS.
- Hægt að kæra ákvörðun landseiningar vegna höfnunar á umsókn, ógildingu eða afturköllun.
- Kæruleið - ákvarðanir ETIAS-landseiningar má kæra til Kærunefndar Útlendingamála (KNU).

Rekstrarsamhæfing upplýsingakerfanna (e. interoperability)

- ***Reglugerð ESB 2019/817*** *um að koma á umgjörð samvirkni milli upplýsingakerfa ESB á sviði* ***landamæra*** *og* ***vegabréfsáritana****.*
- ***Reglugerð ESB 2019/818*** *um að koma á umgjörð samvirkni milli upplýsingakerfa ESB á sviði* ***lögreglu- og dómsmálasamstarfs****,* ***hælismála*** *og* ***fólksflutninga****.*

- **Með samvirkni kerfanna er ætlunin að kerfin komi hvort öðru til fyllingar og nær til eftirfarandi kerfa:**
  - Schengen information system **(SIS)**
  - Visa information system **(VIS)**
  - European system for the comparison of fingerprints of asylum applicants **(Eurodac)**
  - Entry/Exit System **(EES)**
  - European Travel Information and Authorisation System **(ETIAS)**
  - ~~European Criminal Records Information System — Third Country Nationals **(ECRIS-TCN)**~~
    - Ísland er ekki aðili að ECRIS-sakaskráarkerfinu.
  - Data from the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation **(Europol).**

  - Samvirknin kemur ekki í veg fyrir að hægt sé að leita í hverju kerfi fyrir sig – en er ætlað að auðvelda upplýsingamiðlun.

Samvirkni kerfanna samanstendur af eftirfarandi þáttum:

- **Evrópskri leitargátt** (*e. European Search Portal*) – gerir lögbærum yfirvöldum heimilt að leita samtímis í mörgum upplýsingakerfum og geta notað í leitina bæði alstafagögn og lífkennaupplýsingar.
- **Sameiginlegu lífkennamátunarkerfi** (*e. shared Biometric Matching Service*) – gerir kleift að leita og bera saman á einum stað lífkennaupplýsingar (fingraför og andlitsmynd) úr nokkrum upplýsingakerfum og auðveldar þannig staðfestingu deila á einstaklingi sem getur verið skráður í fleiri kerfi en eitt.
- **Sameiginlegu auðkennasafni** (*e. Common Identity Repository*) – þar er stofnuð gagnaskrá með bæði alstafagögnum og lífkennaupplýsingum fyrir hvern þann þriðja ríkis borgara sem skráður er í upplýsingakerfin og á að greiða fyrir og aðstoða við að staðfesta deili á einstaklingum.
- **Fjölauðkennaskynjara** (*e. Multiple identity Detector*) – býr til og geymir staðfestingarskrár auðkenna, inniheldur tengingar milli gagna í upplýsingakerfum og gerir kleift að greina margföld auðkenni.

- **Tveggja þrepa nálgun** í því skyni að veita **löggæsluyfirvöldum** aðgang að EES, VIS, ETIAS og EURODAC:
  - Fyrsta skref er leit með niðurstöðu **„hit“ eða „no hit“**
  - Ef niðurstaðan er **„hit“** þá geta löggæsluyfirvöld **fengið aðgang að frekari upplýsingum** í samræmi við löggjöfina og með því að leggja fram rökstudda beiðni til að fletta upp í tilteknu mengi gagna í miðlæga kerfinu.
  - Óháð miðlæg aðgangsstöð sannreynir hvort skilyrði til aðgangs eru uppfyllt
    - Getur þó verið sama stofnun og t.d. bæði innan RLS en miðlæga aðgangsstöðin skal þó vera aðskilin eining og tekur ekki við fyrirmælum frá yfirvöldum.
    - Aðeins starfsmönnum með tiltekið umboð er heimill þessi aðgangur að kerfunum.

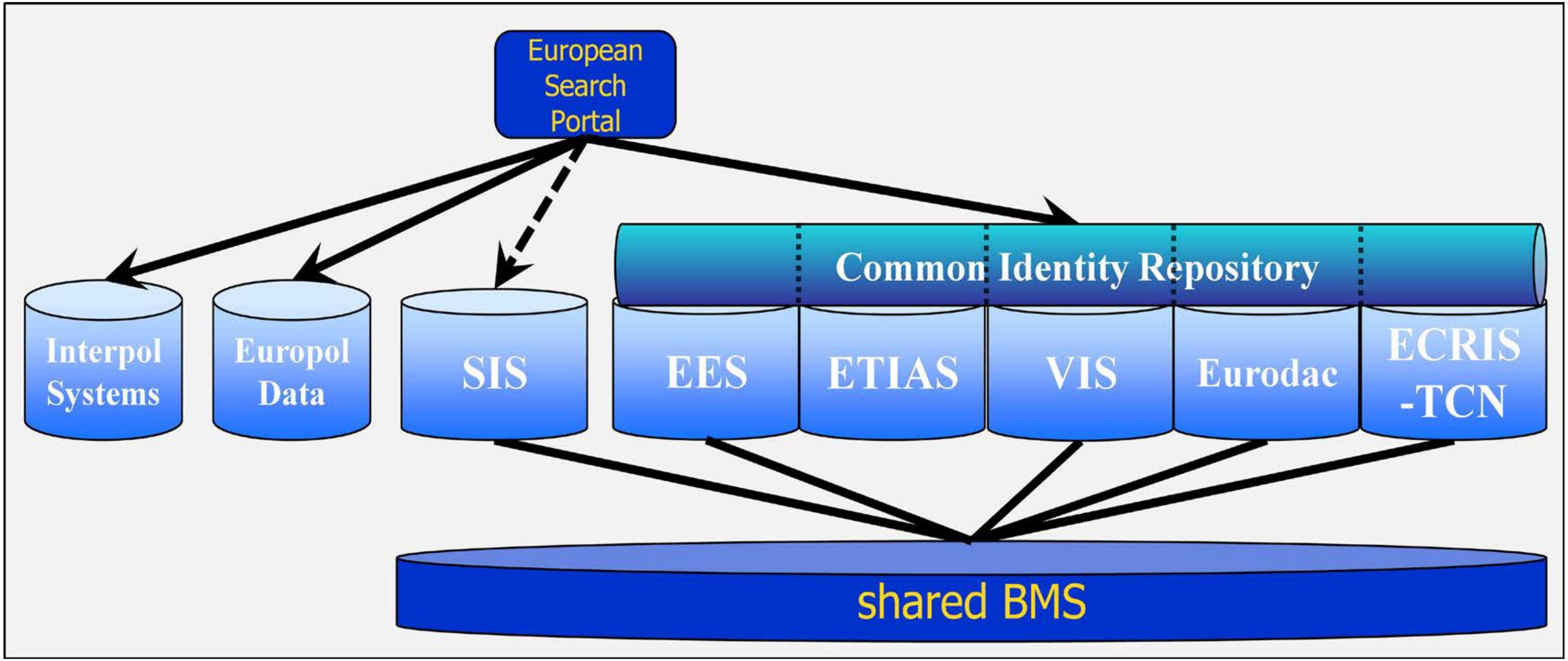
European
Search
Portal
Common Identity Repository
Interpol
Systems
Europol
Data
SIS
EES
ETIAS
VIS
Eurodac
ECRIS
-TCN
shared BMS

- **Takk fyrir!**

- **Spurningar?**